

ikke bør sammenblandes: selve Jorden og hvad dertil hører, Bygninger, Besætning og Inventarium o. s. v. Ejerenes Forhold til de to Ting er jo ikke saa lidt forskelligt; skilte man dette ad, kunde man gøre Ejendomsskylden ikke saa lidt større, og det vilde have sin Betydning i flere Henseender, som jeg ogsaa skal pege paa. Og dog, maa man huske paa, at meget større kan man ikke gøre den, fordi den er en Bruttoskat, det vil sige, den falder jo paa hele Værdien uden Hensyn til, hvor meget Ejeren i Virkeligheden ejer. Men skilte man det ad, kunde man godt gøre Ejendomsskylden større, og dermed vilde man, synes jeg, værne mod to Ting, som vor Tid lider under. Hvis man helt og holdent ophævede Skatten paa Jord, paa Grund, vilde man i høj Grad begunstige hvad man kalder Jordspekulation. Det vilde føre til, at i og omkring store Byer og Pladser, som ere i stærk Udvikling, vilde der holdes tilbage med Salg af Byggegrunde; man vilde under opadgaende Tider holde tilbage, naar der ingen Byrder hvilede paa Jorden; der vilde ligefrem komme Beboelsesnød; de store Byer maatte bygge opad med Skyskrabere i Suedet for at udvide sig paa Landet baade i Lys og i Luft. Jordspekulationen vilde faa Vind i Sejlene, hvis man, hvad somme slaa paa, ophævede al Skat paa Jord. Det var den ene Ting. Den anden Ting er beslægtet dermed, det er den, at megen opdyrket Jord vilde af Gods ejere og andre Rigmænd kunne henlægges til Lystanlæg, Lystparker, og megen Jord vilde paa denne Maade gaa tabt til Jagtdistrikter. Der vilde blive Savn af Jord for Smaafolk, og Jordpriserne vilde stige, ligesom Lejlighederne ved den anden Ulempe, Jordspekulationen, vilde stige i Byer og paa Pladser, som ere i rask Udvikling. Man bør hemme saadanne Udvækster, som virke daarligt i de moderne Samfund, og hvortil adskillige af Ulykkerne kunne føres tilbage. Jeg vil ogsaa gerne i denne Forbindelse føje til, at, naar vi havde saadan en ren Jordskat, burde Staten have Ret til at inddrage i Statskassen en væsentlig Del af den Værdiforøgelse, som fremkommer ved Samfundsudviklingen, og som skyldes Samfundets Arbejde. Naar tilfældige Jordejere, Areal ejere, blive hovedrige ved Samfundets Udvikling, ved Statsanlæg, ved Statsforetagender, er dette en Urimelighed. Der er sket meget af den Slags i de sidste 25 Aar her i Landet, idet f. Eks. Folk, som eje Sandbankerovre ved Esbjerg, ere blevne Millionærer, uden at de have rørt en Haand for at skabe denne Formue;

den er falden helt og holdent i forskellige Ejeres Skød ved Statens Arbejde, ved Samfundsudviklingen. Og en væsentlig Del af denne Formue synes jeg godt kunde beslaglægges for Statskassen.

Det var et Par Ord om Ejendomsskylden. Maa jeg i samme Forbindelse nævne den anden ny Statsskat, Formue- og Indkomstskatten, og sige, at det er jo en Nettoskat, idet Gælden fradrages. Jeg vil gerne ogsaa se Formueskatten med stigende Skala, og jeg vil gerne se en Indkomstskat med en glidende Skala, saa at den paa de aarlige Finanslove kunde forhøjes eller nedsættes efter Landets og Samfundets Tarv. Naar vi faa en retfærdig Skattefordeling, en retfærdig Skatteordning, er Ulykken jo ikke saa stor ved en Skatteopkrævning. Det er et af de største Goder, som vi skulde vinde ved Reformen, at vi fik et retfærdigt Skattegrundlag at ligne paa, og det tror jeg vi faa i Sammenligning med det, vi nu have. Maa jeg ogsaa nævne en anden Ting her; men jeg fremsætter det ligefrem som et Spørgsmaal, hvorom jeg selv meget lidet er i Stand til at dømme. Det er det Spørgsmaal, om det ikke var muligt at sammendrage de to Sæt af Ligningsmyndigheder til eet Sæt. Det hører jo til ny Loves svage Sider, at selv om Lovene ere gode, saa skabe de en hel Mængde indviklede Forhold og en Mængde Embeds- og Bestillingsmænd, der ogsaa forøge Udgifterne. Kunde man sammendrage de to parallelle Sæt af Ligningsmyndigheder til eet Sæt — det tror jeg var muligt, skønt jeg indrømmer, at jeg er meget lidet kompetent til at dømme afgørende derom — vilde det være en stor Vinding; og gøre Lovene mere yndede i Befolkningens Øjne. Befolkningen ser med Rette med Mistillid til de mange ny Bestillings- og Embedsmænd. Ligningen er dog meget beslægtet og skal foregaa nedefra i begge Tilfælde. Der kommer to kommunale Vurderingsmænd i det ene Sæt og Sogneraadene i det andet Sæt og saa op ad til Skatteraadene og Overskatteraadene; hvad de nu hedde; det er to Sæt af Myndigheder, der ere opførte parallelt med hinanden; kunde de slaas sammen, vilde det være godt. Der vil ganske vist indtræde Tilfælde, hvor alle tre Skatteligninger skulle lægges i eet Aar. Om 15 Aar ville alle tre Skatteligninger falde sammen. Formueskatten vil da have bestaaet i 5 Treaar og Ejendomsskylden i 3 Femaar, saa at de mødes i Aaret 1918. Hvert femtende Aar vil det gentage sig, idet 3 Femaar og 5 Treaar falde sammen.